

DELA VSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petična enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 35.

Sreda, 3. maja 1933.

Leto VIII.

Delavstvo in politika

Mnogo let je potrebovalo delavstvo, da si je priborilo nekaj političnega vpliva v današnjem gospodarskem sistemu. Mnogo preganjani, mnogo let, mesecev in dni ječe in izpočetka tudi smrtnih obsodb je moralo delavstvo pretrpeti, da se je uveljavilo ter s svojim moralnim in političnim vplivom izvajalo vsaj formalno enakopravnost delovnih slojev z drugimi državljani.

Vsa socialnopolitična in delavskovarstvena zakonodaja je sad teh težkih žrtev in polnih bojev.

Danes je po razvoju v mednarodni politiki in ojačenju mednarodnega kapitalizma postavljen delovni narod zopet pred barijero brezpravnosti, ki formalno sicer še ne obstoja, a grozi, resno grozi, da pahne vse delovne sloje v popolno in dejansko brezpravnost. Francoski ministrski predsednik Deladier je sedanjdo dobo popolnoma pravilno označil, ko je rekel, da dogodki v Nemčiji pomenijo kulturni padec za petsto let nazaj in neizogibno dobo — suženjstva, ki ne odgovarja stopnji človeške civilizacije.

Seveda je Deladier hotel drastično označiti to dobo. Označiti je hotel, kako grozovito velik kulturni greh je reakcijska fašistična politika, ki v svojih posledicah ubija človeško moralo, spravlja delovne sloje v ekstrem, ki utegne imeti tudi za današnjo meščanskokapitalistično družbo nedogledne posledice. Deladierju ne rojijo toliko skrbi zaradi delavstva po glavi, pač pa čuti in ve, da mora v današnji dobi slediti takim reakcionarnim eksperimentom moralni in politični polom.

Delavsko gibanje je danes že zasidrano v narodih, socialistična ideologija in druge zalitve delovnih slojev, svetovni mir, razorožitev, sporazum med narodi in delavski interesi sploh, so tako globoko ukoreninjeni, da jih ne iztrebi več nobena reakcija. Ti interesi niso politične fraze, marveč so utemeljena dejstva v družabnih in socialnih razmerah. Zato se jih ne da enostavno utajiti ali zadaviti.

Naloga delavskega gibanja je, da te svoje interese povdari, brani in ščiti, da pogloblja zavest delavstva, ker o usodi razvoja človeške družbe končno ne odloča samo politična ali trenutna moč pesti, ampak predvsem moralna sila duha. Reakcija, ki danes preplavlja svet, je posledica še premajhne zavesti in solidarnosti delavstva in socialna kriza, ki tira nezavedne množice v obupne ekstreme.

To naj nam bo šola! Resna šola, ki vcepi zavest, da mora biti delavsko gibanje resnično delavsko, ki pozna svoje socialne in politične naloge.

Interese delavstva more ščititi samo pravo delavsko gibanje.

Hitlerjanstvo v Avstriji. Avstrijski krščanski socialci bi radi sami izvedli fašistično diktaturo. Ta namen pa silno pospešuje razvoj hitlerjanstva v Avstriji. Na Štajerskem se že staplja nemška gibanja v fašistično fronto. Večina graških študentov se tudi priključuje temu gibanju. Krščanski socialci, ki nočejo sodelovanja z demokratičnimi strankami v varstvo demokracije, so pravi krivci fašiziranja Avstrije.

Anketa v zadevi redukcij rudarjev.

Rudarji v revirjih protestirajo.

Z ozirom na številne redukcije, ki so se v pretečenem mesecu izvršile pri T. P. D., je Zveza rudarjev Jugoslavije zaprosila Delavsko zbornico, da posreduje pri banski upravi, da leta skliče anketo, ki naj bi razpravljala o položaju, kateri je nastal v revirjih vsled redukcij.

Banska uprava je sklicala to anketo za četrtek, dne 27. aprila t. l. v palači banske uprave. Na anketi je bila zastopana banska uprava z g. banom na čelu, nadalje rudarska oblast, zastopniki delavstva in Trboveljska premožkopna družba.

Delavstvo je zastopalo nekako tako-le stališče: 1. Ako je absolutno nemogoče redukcije popolnoma preprečiti, potem se naj pri vseh rudnikih točno ugotovi one, kateri so v stanu preživljati se, tudi če niso pri rudniku zaposleni; 2. natančno se naj ugotovi, kdo je sposoben za upokojitev, vse ostale pa se naj sprejme v delo, pa četudi mora vse delavstvo še en štih več praznovati.

To stališče je bilo primerno utemeljeno in odobreno od g. bana in zastopnika rudarske oblasti. Ko je bil na konferenci zastopnik družbe o stališču delavstva obveščen, je izjavil, da družba vztraja na svojem sklepu in bodo redukcije izvedene s 1. majem, vendar pa bo družba še o tem sklepala na seji upravnega odbora, katera se bo vršila v sredo, dne 3. maja.

Nadalje je bila tudi izvoljena komisija, katera bo imela nalog, da na licu mesta ugotavlja socijalni položaj delavstva. Govorilo se je tudi o preselitvi naših rudarjev v drž. rudnike, o čemur se pa ni moglo nič konkretnega skleniti, ker se mora prej ministrstvo za rude in štume izjaviti, v koliko bi bila taka zaposlitev mogoča.

II. skupina rudarske zadruga je nato sklicala zborovanja v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, na katerih sta ss. J. Arh in F. Pliberšek podala obširno poročilo o anketi in o položaju, ki je s tem nastal za rudarje.

Ogromna udeležba rudarjev in njih žena na teh zborovanjih je pričala o grozni ogorčenosti in obupu, ki so ga povzročile te nove redukcije med rudarji. Če vpoštevamo ogromno število onih, ki so že sedaj bili brezposelni in bedo, ki je vladala med še zaposlenimi, katerih veliki del bo sedaj postal brezposeln, potem si lahko predstavljamo vso grozo vladajočih razmer.

Brezizrazni obrazi gladnih tisočev žena in otrok, so klicali na teh shodih ponovno in odločno: **delo in kruha hočemo!**

Upamo, da bo državna oblast to razumela in uredila tako, da bo zaščiteno zdravje in življenje našega delavstva predvsem — in ne samo interesi inozemskega kapitala!

Dr. Maček obsojen.

Tri leta strogega zopora.

V soboto, dne 29. aprila t. l. je beograjsko državno sodišče za zaščito države objavilo svojo sodbo v procesu proti drju. Vl. Mačku zaradi znanih hrvaških punktacij.

Sodba se glasi:

Sodišče je spoznalo, da je dr. Vladimir Maček kriv, da je od 5. do 7. novembra 1932 v Zagrebu sodeloval pri izdelavi in pismeni sestavi resolucije, ki jo je tudi podpisal, in pri čemer je imel v sporazumu z ostalimi udeleženci namen, da resolucijo izvedo tudi posamezne osebe izven kroga njenih sestavljalcev. Četrta točka resolucije predstavlja zločin po čl. 3. zakona o zaščiti države v zvezi s paragrafom 70. in točko 4. paragrafa 71. kaz. zak. Zato se obtoženi dr. Vladimir Maček obsodi na tri leta strogega zopora. V kazni se mu po paragrafu 78. kaz. zak. všteje preiskovalni zapor od 10. marca do danes. Priznajo se mu olajšave pri izvrševanju kazni (custodia honesta). Razen tega se na osnovi paragrafa 309. in 310. obsoja na plačilo stroškov sodnega postopka, ki se proglašajo izterljivim.

Utemeljevanje obseza obtežilne in olajševalne razloge. Sodba se more ozirati, pravi, le na izjave in pojasnila, ki jih je podal dr. Maček v preiskavi in pri obravnavi. Dr. Maček je odgovoren za inkriminirani tekst, ki bi utegnil vršiti propagando in ustvarjati prepričanje ali razpoloženje drugih, da se del kraljevine izloči od celote kot samostojna država. Zahteva, da se povrne stanje v državi v leto 1918 pomeni, da se naj odstrani državna oblast z omenjenega ozemlja, to je vrne v stanje po polomu av-

strogrske države 1918 z namenom, da dobe posamezni deli samostojnost. Trditve dr. Mačka, da bi bilo to stanje le izhodna točka za novo ureditev državne zajednice, ni opravičljiva, ker je pri tem podana možnost, da bi eventualno ne prišlo do sporazuma, kar bi imelo vsekakor za posledico definitivno ločitev.

Resolucija ni bila namenjena samo za podlago internim razgovorom, marveč je imela namen služiti kot osnova za razgovore z drugimi političnimi faktorji. To je dr. Maček priznal. Resolucija obenem vsebuje borbene pozive na akcijo, ki bi se ne mogla omejiti samo na udeležence, ki so resolucijo sprejeli, marveč je bil nje namen, ustvariti nerazpoloženje v množicah proti sedanjemu političnemu sistemu. Subjektivno presojano je dr. Maček, ne le hotel, da se resolucija izdela, marveč se je tudi zavedal, da pospešuje zgoraj navedene namene, kar potrjuje izjave, ki jih je dal tujim politikom in časnikarjem.

Kot olajševalne okoliščine je upoštevalo sodišče obtoženčev priznanje, da doslej še ni bil kaznovan, da je vdovec z dvema nedoraslima otrokoma; kot obremenilno pa, da je zločin izvršil v težkih prilikah in da ga je izvršil kot vodja bivše politične stranke, ki bi se bil moral bolj zavdati svoje odgovornosti.

Dr. Maček je s svojimi izjavami znatno ublažil značaj in zmisel resolucije ter njenih inkriminiranih točk. Rekel je, da se je hotelo poiskati pota, kako naj se reši vprašanje Srbov in Hrvatov v mejah te države, š čimer je hotel odpraviti posledice zločina. Zato dr. Maček ni bil obsojen

na robijo in ne izgubi po izvršeni kazni državljskih svobod. Preiskovalni zapor se mu všteje v kazni. Stroške za proces nosi dr. Maček.

Tako je rešen proces hrvaških punktacij, ki so zahtevale, da naj se iznova vrše pogajanja glede oblike države. Resolucija zahteva tudi eventualno samostojnost Hrvaške. Dr. Maček je seveda izjavljal, da so te propozicije, na podlagi katerih naj bi se vršili razgovori. Priznal je v razpravi tudi, da je pristaš edinstvenosti države.

Kontrarevolucija.

Danes ne govore samo socialisti o kontrarevoluciji. Tudi podpredsednik avstrijske vlade je rekel nedavno, da današnja klerikalnafašistična vlada na Dunaju izvaja kontrarevolucijo. Ona hoče, da uniči ono, kar je napravila demokratska delavska revolucija po polomu Avstrije 1918.

V dobi vse zgodovine so po velikih revolucijah nastapale kontrarevolucije. Revolucionarni razred je ali še premalo močan, da si ohrani sadove svoje zmage ali pa more ohraniti samo del svojih pridobitev. Kontrarevolucija nastopa zlasti naglo in z večjim uspehom, če je novi razred neorganiziran, razcepljen, in če nima dovolj jasne slike o dejanskih možnostih in precejuje svojo silo. Toda kontrarevolucije nikdar ne morejo ustaviti razvoja. Njih zмага je vedno samo začasna. Te prinašajo vedno mnogo žrtev in neprilik, toda baš potom teh žrtev in neprilik se novi razred poučuje in kadar poplava kontrarevolucije popusti, tedaj se na razčiščenih in zdravih tleh gradi mnogo sigurneje.

Delavski razred sveta je v obrambi proti kontrarevoluciji, odkar je nastala velika gospodarska kriza. Kriza je oslabilo odporno moč delavstva s tem, da je onemogočila stavke. Za časa krize je padla druga delavska vlada v Angliji, padla je demokracija v Nemčiji in v Avstriji in fašizem v Nemčiji je prisilil vladajoče fevdalne in meščanske stranke, da so mu izročile oblast. Toda to je za vsakega socialista jasno, da je to le začasno. Z izpremembo gospodarskih razmer se bo izpremenil tudi položaj proletarijata in bo porasla njegova moč. Prišla bo zopet demokracija in konec bo fašizma. Kakor pride za nočjo dan in za zimo spomlad, tako pride za fašistično nočjo nova doba svobode in blagostanja. Treba je samo ostati zvest v svojem boju in svojim idealom. Morda bo nekaj slabičev in lažnih prijateljev, ki bodo bežali iz svojih vrst, toda pravi borci bodo samo čvrsteje združeni vztrajali.

Po »R. N.«, B.

Bolgarija pred diktaturo? Politične razmere v Bolgariji so že od nekdaj skrajno nezdrave. Bolgariji bi lahko imenovali notranjepolitično krvavo deželo, ki se že dolgo pripravljala na generalsko diktaturo. Sedaj je vlada zaprla samo v Sofiji 78 komunistov in voditeljev strokovnih organizacij, ki so hoteli proslaviti prvi maj proti prepovedi. Vmes so tudi nedavno izključeni poslanci. Makedonci in liberalci so pričeli boj tudi proti zemljaradnikom. Politična kriza je akutna.

Sijajna delavska manifestacija v Mariboru.

Govorniki iz Beograda, Sarajeva in Maribora. — Napad slovenskih fašistov odločno odbit. Osramočeni voditelji pred — srbskim bojevnikom.

Maribor, dne 1. majnika.

Maribor je znan po svojem zavednem delavstvu in mariborske delavske organizacije so bile že marsikdaj vzgledne celi državi. Nešteto delavskih zborovanj je že videl Maribor, ko so nastopile impozantno v tisočih delavske mase. Toda tako veličastnega delavskega zbora, kot se je vršil minuli petek, Maribor že dolgo ni videl. Gotovo pa v Mariboru še ni bilo delavskega zborovanja, ki bi naše delavske vrste na tak način duhovno zblizalo in obenem okrepilo. Bil je to obenem

prvi organizirani napad na naše delavstvo,

ki pa je bil tako odločno odbit, da je bil gotovo zadnji. Če pa ni bil zadnji, potem gotovo ni končal za njegove duševne očete brez dalekosežnih posledic.

Ker so prišli te dni v Maribor na dvodnevno posvetovanje Delavskih zbornic delavski zastopniki iz vseh večjih krajev Jugoslavije, je sklical krajevni medstrokovni odbor v verando pivovarne »Union« strokovni zbor mariborskega delavstva, na katerem bi se naj resno razpravljalo o današnjih težavah, ki tarejo delavstvo.

Veličastna udeležba.

Ob napovedani uri so se začele od vseh strani zgrinjati delavske mase. Že poprej pa se je govorilo, da se je vršil v Narodnem domu sestanek narodnih železničarjev in raznih bivših Orjunašev, na katerem so sklenili, razbiti to delavsko manifestacijo. In res se je zbralo pri »Unionu« poleg tisočev naših delavcev in delavcev tudi kakih 100 narodnih kričačev, ki so začeli takoj ob začetku shoda izzivajoče prepevati razne pesmi, kričati i. t. d.

Srbski in hrvatski socialni delavci iz Beograda, Sarajeva, Splita, Zagreba, Ljubljane in drugih jugoslovanskih mest.

Ko je predsednik tukajšnje Strokovne komisije, sodrug Jelen otvoril zbor in pozdravil te odlične goste, so udarili navzoči fašistični razgrajaci v divje vpitje, kričanje in prepevanje, ki pa je bilo vse prej kot milo in ubrano ali lepo. Med njimi so bili tudi dijaki srednjih šol, tudi nekaj akademikov, kot ing. Gruden iz delavnice državnih železnic, nad čemur se je delavstvo še posebej zgražalo. Direkcija državnih železnic je lahko ze-

lo ponosna na takšne svoje šefe v železniški delavnici.

Naše delavstvo se obvlada in ostaja mirno.

Ljudje so z najpometnejše Aleksandrove ceste slišali to kričanje in tuljenje in vreli od vseh strani na zborovališče. Delavstvo je bilo sicer od hipa do hipa bolj razburjeno, pesti so se krčile, izzivajoči in žaljivi klici so razvneli strasti, a vkljub vsemu temu so se ti preprosti proletarci, ki so prišli naravnost iz tovarn s svojimi ženami vred, neverjetno čudovito obvladali. Delavski zaupniki so švigali po širnem prostoru in zadrževali tisočglavo množico, da ni prišlo do izbruha. Nacionalisti izzivajoči kljub temu niso odnehali, ampak silili naprej med množico in ostudno zlorabljali domoljubne pesmi, celo državno himno, samo da bi koga izzvali h kakemu nepremišljenemu koraku. Naši mladi sodruzi pa so s svojimi krepkimi rokami naenkrat potegnili med to nahujskano druhaljo in našimi ljudmi sklenjeno verigo in zborovanje se je pričelo razvijati nekako čez dobre pol ure dosledno po programu.

Govorniki s. Krekić iz Beograda, s. Medić iz Sarajeva in s. Čobal iz Zagorja

so v svetem ogorčenju krepko naslikali žalostno in bedno življenje, ki ga imajo danes tisoči in tisoči jugoslovanskih delavcev vsled gospodarske krize, katero je zakrivil mednarodni kapital, a račun naj bi plačevalo nedolžno delavstvo. Strahota je vela zlasti iz besed s. Čobala o bedi med slovenskimi rudarji.

Policija odnaša kričače.

Krdelo naročenih fašistov je stalo izven verande, kjer je bila deloma tema. Posledice morebitnega spopada bi lahko bile torej strahotne. To je uvidela tudi policija. Ko razgrajaci le niso odnehali, je nastopila tudi policija ter najhujše kričače spravila na cesto. Končno so morali odkorakati tudi »pevci«, ki jih je osramočene in ponižane spremljala salva primernih ogorčenih klincev našega discipliniranega delavstva. Toda tudi s tem še ni bil vzpostavljen mir. Agitatorji so

Spomladansko blago kupite dobro in po ceni samo v **J. Trpinovem bazarju**

pošiljali svoje nezavedne žrtve na pozorišče pri drugih vratih zopet nazaj v verando in izzivanje se je obnovilo. In ta »Orjuna« se naj zopet pojavi na mariborskih ulicah?

Mogočen vtis govora s. dr. Topalovića iz Beograda.

Sto in sto ljudi je prišlo na zbor iz radovednosti, ko so slišali kričanje in »petje« iz ulice. In zanimivo: Nihče teh se ni solidariziral z »nacionalisti«. Nasprotno. Najprej so ti opazovalci zbora mirno gledali in poslušali. Končno pa so se tudi ti vsi združili z našimi delavci v eno fronto in z ogorčenjem pozivali varnostne organe, naj spravijo posurovelo druhal na cesto. Nastopil je s. dr. Topalović in s povzdignjenim glasom kot bivši srbski oficir, ki je prišel s srbskimi vojaki s Krfa zopet na fronto in od tam kot prvi v Split in Zagreb s pok. s. Vilj. Bukšekom — vprašal razdivjane »narodnjake«, fašiste iz Maribora in z juga, kje so bili oni v tistih časih? Tedaj pa so ti narodni protežeji umolknil in potuhnili svoje glave. Kot bi jim glas v grlih zamrl, tako so hipoma utihnil, ko jih je s. dr. Topalović vprašal, kdo si upa očitati mariborskemu delavstvu nemčurstvo, ko vabi na svoja zborovanja v Maribor takšne jugoslovanske državljane? Tudi nadaljnja izvajanja s. dr. Topalovića, ko je čestital zavednosti mariborskega delavstva, ki je bilo vedno ponos jugoslovanskega marksističnega pokreta, so napravila najgloblji vtis. Nad dvatisočglavo množico je viharno ploskala svojemu prijatelju iz Beograda. Nič manjše ni bilo navdušenje in utis na vse, ko je nastopil zadnji govornik,

s. Josip Petejan.

Kot bič so padale njegove besede na one, ki so mislili, da bodo to impozantno zborovanje onemogočili in razbili. So pa baš nasprotno s svojim klavernim, nekulturnim, protinarodnim in asocijalnim nastopom naravnost povzdignili razredno zavest marksističnega delavstva v Mariboru, mu pridobili novih prijateljev, in to idejo v obmejnem Mariboru tako poglobili, kot bi tega ne zmogla nobena druga agitacija. Sto in sto jih je prišlo na zbor neodločnih, samo kot opazovalci. Ko pa so odhajali, so bili že odločno naši, ker so ravno na tem viharnem zborovanju spregledali, da je baš v Mariboru, v tem obmejnem mestu

največji zločin — cepiti moč delavskih vrst.

Nacionalna misel, kot jo propagirajo bivši Orjunaši in drugi novodobni fašisti, zlasti nekateri dozdevni voditelji železničarjev, še ni bila v Mariboru nikoli tako osramočena in diskreditirana, kakor na tem petkovem zborovanju pri »Unionu«. Vrste naših delavcev pa so se čudovito okrepile, kot tega mi nikdar niti sanjali nismo. Ta zbor je bil ena naših najkrasnejših manifestacij in bi našemu pokretu ne mogla bolje koristiti še tako lepa in impozantna majska proslava.

»Treba pa je na tej poti sedaj nadaljevati.« S temi besedami je zaključil mogočno zborovanje s. Jelen.

Doma in po svetu.

Tako je treba. V zagrebški »Gradski kavarni« je prošli petek vzbujal pozornost nek gost z dvema damama, ki je nosil na suknji Hitlerjev znak, kljukasti križec. Navzoči gostje, med katerimi je bilo več zagrebških židov, so bili ogorčeni nad toliko izzivalno predrznostjo in so obvestili o tem policijo. Detektiv je nato pozval gospoda na policijski komisariat, kjer se je legitimiral kot dunajski nacionalsocialist dr. Robert Stigler, ki potuje v Italijo. Pozvali so ga, da nemudoma nadaljuje svojo pot in dokler se nahaja na jugoslovanskem ozemlju ne sme nositi hitlerjevkega znaka. Stigler je sicer protestiral in grozil, da se bo pritožil pri avstrijskem konzulu, vendar mu to vse ne bo nič pomagalo. V Jugoslaviji ne trpimo importiranih fašističnih emblemov.

Položaj avstrijske vlade ni siguran. Poslanec Kunschak, voditelj levega krila krščansko-socialne stranke, je na nekem shodu povedal: Ker državni zbor ni bil delazmožen, je morala vlada poiskati izhod, da lahko tudi brez njega izvaja svoj program. In spomnila se je vojnogospodarskega opolnomočenega zakona iz leta 1917., po katerem lahko izdaja odredbe, ki se tičejo narodnega gospodarstva tudi brez parlamenta. Toda vlada tega zakona ni uporabila samo za gospodarske mere, temveč je na njegovi podlagi izdajala tudi politične naredbe eminentne važnosti. Nastane pa sedaj vprašanje, kje je meja med gospodarstvom in politiko? Ne vemo še, kaj bo k vsemu temu reklo ustavno sodišče? Ono lahko odredbe, izdane na podlagi tega zakona, potrdi, lahko jih pa tudi ovrže. Nič gotovega ne vemo. Zato se na ta prisiljen zakon vlada ne sme preveč zanesti, kajti med Hitlerjevo diktaturo in Dollfusovim odredbe-

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

32

»Če bi ne bil sorodnik,« sem rekel, »bi pečenke ne snedel. Ali zakaj bi sorodnik tudi ne jedel? Sorodnik mora znati tudi zatisniti oko.«

»Dovolite,« je rekel buržuaj, »na kaj cikate?«

»Na nič,« sem rekel, »na nič ne cikam. Namreč, to je nji v prid. Vsak poskuša, da bi jo opeharil in je treba pri tem imeti oči v resnici odprte.«

»Kako opehariti,« je vprašal. »Kako vas naj razumem?«

»Kakor hočete,« sem rekel. »Nimam časa za pojasnila. Moram hiteti. Bodite tako dobri in ji pošteno plačajte, ne opeharite jo.«

Dal sem ščipalnik na nos, se vljudno priklonil in odšel.

In sedaj mi devica to neprestano predbaciva. Strašno. Moral se bom celo izseliti.

9. Zakon po pameti.

»Poprej enkrat, spoštovani državljani, je bilo to mnogo bolj enostavno,« je rekel Grigorij Ivanovič. »Če sta se dva zaročila, je bilo vse, kakor sonce, jasno. Tukaj, recimo, nevesta, tukaj njena mati, in tukaj — dota. In če je bila dota, prosim Vas, se je že natanko vedelo, kakšna dota, ali denar, ali hišica na dobrem temelju.«

Ako je bila dota denar, je rekla plemenita priča: koliko. In če pa hišica na temelju, prosim Vas, tedaj se je gledalo, kakšna je tista hišica,

Mogoče lesena, mogoče tudi zidana... vse je bilo pregledno, prosim Vas, vse se je lahko videlo in goljufija je bila izključena.

In sedaj? Poskusi samo, če se potegneš za tako reč, pametno narediti. Zakaj očetje dandanes, prosim vas, nimajo navade dajati denar. In če se peha kak snubec za premičnimi dobrinami, je še mnogo hujše.

Recimo — Premične dobrine. Vidiš na primer, da tam visi kožuh. In kožuh visi in visi. Visi mesec dni, visi drugi mesec. Dan na dan ga lahko, na primer, ogleduješ in z rokami tipaš. In če se kaj zgodi, prosim Vas, se pa izve da je tisti kožuh obesil podnajemnik in ni last neveste...

Prenoženje!? S prenoženjem si samo nakoplješ skrbi.

Jaz sam sem od svojega devetega leta revolucionar, sem bil v vseh strankah, zato mi vse šumi v glavi in ničesar ne razumem.

Samo tiste gospodične imajo še vrednost, ki so v službi. Pri njih, prosim vas, je vse kakor na pisalni mizi: Indeks, mezdni razred in kategorija. Pa tudi tukaj lahko človek hudičevo naleti.

Meni, na primer, je ena ugajala. Pomežikavala sva drug drugemu. Seznanila sva se. Sem in tja, pa sem jo vprašal: »Kje delate, državljanka, kaj dobivate? In — takorekoč — kakšen mezdni razred in kakšen indeks?«

»Delam,« je rekla, »v nekem skladišču. Indeks je tak in tak.«

»No,« sem rekel, »hvala in potem v splošnem, zakaj ne. Vi, državljanka,« sem rekel, »mi ugajate. In vaš mezdni razred je simpatičen in vaš indeks ni slab. Ostaniva znanca, kaj?«

Začela sva obiskovati kino. Prosim vas. Plačal sem jaz. En teden, dva — hm, stavljal sem ji ultimatum: »Upeljite me pri svojih ljudeh.«

Upeljala me je pri svojih ljudeh. No, doma, razumljivo, mati — starka. Oče — nekaj star revolucionar. Hči — nevesta in jaz, od njene strani takorekoč — ženin.

No, dobro! Obiskoval sem jo in si zadevo, kako in kaj, ogledal. Z mamom, prosim vas, sem razgovarjal o filozofskih predmetih: kako se imate, se vam ni treba tu in tam boriti z bedo? Namreč — ako bi vam morda, bog obvaruj, ne trebalo priskočiti na pomoč?

»Ne,« je rekla. »Kar se pomoči tiče, mi potrebna. In kar se dote tiče, nočem lagati, dote ni. Balo bomo vsekakor dali; perilo in pol ducata žlic.«

»A,« sem rekel. »Mamica, cvetka božja, pol ducata ali cel ducat, prosim vas, to se bo že pokazalo. Kaj bomo o tem zgubljali čas. Meni,« sem rekel, »ugaja vaša hčerkica tudi tako; petnajsti mezdni razred, olajšave, karte... To, prosim vas, smatram kot doto.«

No, mamica, cvetka božja, je zaplakala. In tudi oče, stari revolucionar, je imel solze v očeh.

»No,« je rekel, »oženi se, dečko, če je tako.«

Torej: zaroča, ihtenje, vzdih.

In starka, cvetka božja, je omenila nekaj o cerkvi. Ne bo škodovalo, če se v cerkvi poročita.

Jaz pa na to:

»Midva se,« sem rekel, »poročiva tudi brez tega. Sem,« sem rekel, »star revolucionar. Iz stranke sem izstopil, ker nisem hotel čakati čiščenja. Zoper svojo vest ne morem delati. Ste za to?«

nim vladanjem je le precejšnja razlika: Hitlerjeva polnomoč je zakon, ki mu ga je izglasoval njegov novi parlament, medtem ko Dollfuss takega polnomočja nima in ga za hrbtom ogroža še ustavno sodišče. Zato je razumljivo, da hoče Dollfuss delovanje parlamenta zopet obnoviti. To se bo zgodilo čim se mu posreči reformirati ustavo, volilni red in poslovnik parlamenta.

Nad eno milijardo dinarjev poslala dela so doslej podpisali v Čehoslovaški republiki.

Aretacije komunističnih voditeljev so se izvršile te dni po glavnih mestih raznih evropskih držav, povsod z isto motivacijo, da so pripravljali za 1. maj javne vstaje. Aretacije velikega števila komunistov so se izvršile v Sofiji, v Budimpešti, na Dunaju in v mnogih mestih Nemčije, kjer je bilo zopet več komunistov »na begu« ustrelenih. V Gelsenkirchnu je nek komunist v samomorilnem namenu skočil iz drugega nadstropja sodne palače in je na asfaltu obležal z razbitimi udi.

Senzacionalno odkritje o požigu Reichstaga. »Manchester Guardian« objavlja senzacionalno odkritje, ba je iz zanesljivega vira, da so požigalci palače Reichstaga v Berlinu bili baje res nacionalni socialisti sami, katerim se je šlo takrat za učinkovito volilno parolo in za povod, da se na vsak način otresejo svojih nasprotnikov. Iz kanclerjeve palače vodi v palačo Reichstaga širok podzemski kanal, oziroma hodnik, po katerem se je na predvečer usodnega dne podalo gotovo število zanesljivih nacionalnih socialistov, ki so v ponoči zapušeni in zaprti palači Reichstaga pripravili vse potrebno za požig, nastavili na več krajih gorljivi material in polili požništvo in lesene stenske obloge dvoran z bencinom. Nato so se zopet po tajnem hodniku vrnili v kanclersko palačo, samo Van de Lübe, ki so ga oskrbeli s komunističnimi dokumenti, je ostal v Reichstagu, da izvrši požig — Ta verzija je zelo verjetna, vprašanje je seveda, v koliko se bo »Manchester Guardian« posrečilo, da jo dokaže.

En hlev in en pastir. Zveza nemških industrijcev je izdala za »praznik nacionalnega dela 1. maja« proglas, v katerem pravi, da se tudi industrijsko podjetništvo sedaj rado pridruži praznovanju 1. maja, ko ta praznik nima več razrednega delavskega značaja. — To bo še na Nemškem fletno, kjer bodo proletarci in industrijski baroni 1. maja skupaj v bratskem objemu šli za praporom kljukastega križa. Prvi seveda peš, drugi pa v avtomobilih.

Svetovna gospodarska konferenca bo sklicana v London dne 12. junija t. l. Na konferenci bodo predvsem predlagali uvedbo začasnega carinskega premirja. Seji pripravljalega odbora so prisostvovali tudi zastopniki Francije, Nemčije, Belgije, Italije, Japonske in Norveške.

Za odpravo otroškega dela. Ameriška strokovna zveza je pričela novo večjo akcijo, ne da bi hotela s tem ovirati ratifikacijo zakonodaje glede omejitve otroškega dela. V Zedinjenih državah se bo te dni sestalo 43 zakonodajnih državnih oblasti, v katerih področju se tiče zakonski predlog 667.000 otrok pod šestnajstim letom. Načrt zahteva za zaposlenje dovršeno 16. leto starosti. Državi Ohio in Montana sta sprejeli 16. leto za mejo, dočim so Michigan, Rhode Island, California in Texas določile 15. leto starosti, po katerem se smejo otroci zaposliti. Določa se tudi način zaposlitve, največ osem ur dela v dobi od 16. do 17. leta starosti. Te določbe bi se tikale v celoti okoli 1.500.000 mladostnih delavcev. Zakonski načrt zahteva tudi minimalne mezde za mladostne delavce, kar naj še določi posebna mešana državna komisija.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

VII. (XIX.) delavski prosvetni večer

LJUBLJANČANI

priređita „Svoboda“ in „Zarja“ v sredo, 10. maja ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Ta večer bo v letošnji sezoni poslednji in bo po svoji pestrosti, lepoti in umetnosti na višini

Sodeluje govorni zbor „Svobode“, pisatelj A. Cerkvenik predava o zanimivi temi, del. godba „Zarja“ zaigra tri nove delavske skladbe. Koncertna pevka Štefanija Vukova-Frankovska zapoje z radiokvintetom krasen Straussov valček z besedilom Mile Klopčiča „Pomladni glasovi“ in arijo Violette iz 1. dejanja Verdijeve opere Traviata. Operni pevec Pugelj zapoje več arij, kons. Roza Lubec igra na violino, pevski zbor „Sava“ pa zapoje več pesmi.

Večer bo torej lep in poslednji v tej sezoni. Sodrugi, zato skrbite, da bo prišlo čim več delavcev in delavk na ta prosvetni večer. Vstopnina je nizka, toliko da se krijejo stroški. Sedeži po 3, 2 Din, stojišča po 1 Din

Iz seje centralnega sekretarijata Delavskih zbornic.

Minuli petek in soboto se je vršila v Mariboru seja Centralnega sekretarijata Delavskih zbornic, katere so se udeležili zastopniki iz raznih krajev naše države.

V početku seje so se delegati bavili z vprašanjem letnega poročila rudarskih posredovalnic dela. Dalje so obravnavali načrt za ustanovitev samostojnih posredovalnic dela za mornarje, kakor tudi predlog organizacije mornarjev, ki se nanaša na to, da bi naj bili zavarovanju podvrženi mornarji zavarovani samo pri enem okrožnem uradu. Predlog je bil sprejet.

Nadalje se je razpravljalo o predlogu za ustanovitev državne gospodarske statistike, ki se vodi doslej pomanjkljivo, zlasti kar se tiče industrije. Točna statistika pa je neobhodno potrebna za organiziranje gospodarstva.

V zadevi skrajšanja delovnega časa je bilo sklenjeno, da bo vladi predložen poseben poziv, da naj se z vsemi razpoložljivimi sredstvi zabrani vsako protizakonito podaljšanje delovnega časa.

Čehoslovaška proti fašizmu.

60 fašistov obtoženih zaradi brnskega puča.

Pred državnim sodiščem v Brnu se je pričela dne 24. aprila obravnava proti poročniku Kopšineku, zobotehniku Gajdlu in 58 sokrivcem zaradi zavajanja k nepokorščini v vojski in zarote proti republiki. Štirje obtoženci se bodo še zagovarjali zaradi poizkušane umora, ter bivši sleparski general Gajda in deset njegovih pristašev zaradi sokrivde pri pripravljanju upora, javnega nasilstva, ropa, vojaške nepokorščine in zarote proti republiki.

Češki fašisti so namreč v noči 22. januarja t. l. vprizorili puč s tem, da je njih četa napadla vojašnico 43. polka v Šibenicah pri Brnu. Puč je ponesrečil. Kopšinek in Gajda sta zbežala v Jugoslavijo ter se naselila v Makarski v Dalmaciji. Na zahtevo čehoslovaške vlade sta bila pučista aretirana in poslana preko Rumunije na Čehoslovaško. Omenjeno noč so nameravali pučisti še v štirih drugih moravskih mestih izvesti upor, pa so se premislili, ker je akcija v Brnu ponesrečila.

Obtožba povdarja, da fašistični programi zahteva nasilno odpravo demokracije in uvedbo fašistične diktature.

Stališče vlade je v tem oziru gotovo pravilno, ker nikakor ne gre, da bi postala svobodna demokracija brez obrambe sama sebe žrtev različnih špekulantov in sleparjev, ki se hočejo polastiti državne oblasti. Demokracija po svoji naravi ni in ne more biti nasilna, vendar pa ima pravico, da samo sebe brani v interesu naroda.

Sklenjeno je bilo tudi, predlagati novo razdelitev upravnih področij posameznih delavskih zbornic, ki naj bi se uredila tako, da bi ustrezala notranji upravni razdelitvi države.

Volitve v Delavske zbornice se naj izvedejo na podlagi enotnega volilnega pravilnika, ki mora vsebovati tudi določilo, da bo zasigurana tajnost glasovanja.

Delavske zbornice brezpogojno zahtevajo, da se prepove nočno delo v pekarnah. V tem smislu bo izvršena intervencija pri pristojnih oblastih. Istotako se bo zahtevalo, da se izda pravilnik k obrtnemu zakonu. Ugotovljeno je bilo tudi, da se delavsko združništvo mnogo premalo podpira.

Delegati so si v soboto popoldne po zaključku seje ogledali mesto in bližnjo okolico, zvečer pa so se udeležili družabnega večera »Krajevne medstrokovne odbora«, ki se je vršil v zgornjih prostorih hotela »Orel« in ki je v vsakem oziru nad vse lepo uspel.

Občinske volitve na Španskem.

23. aprila so se vršile na Španskem občinske volitve, ki so zlasti pomembne zaradi tega, ker so se vršile po novi volilni zakonodaji. Pregled vseh volitev še ni objavljen, vendar so socialisti dobili 1557 občinskih odbornikov. Najmočnejši so agrarci, popolnoma so pa poraženi monarhisti. Klerikalizem je posvetil svojo agitatorično silo agrarni stranki in dosegel znaten uspeh. Med močnejšimi strankami so liberalna Lecrouxova stranka, konservativna Maurova in vladna stranka predsednika vlade Azane.

Celotni izid volitev kaže po veliki večini republikansko razpoloženje, dasi so se volitve vršile v znamenju agitacije proti sedanji vladi, kar so zlasti izrabili vsi reacionarni in monarhistični elementi s tem, da so podprli indirektno to borbo potom strank, o katerih so menili, da utegnejo uspeti.

Reakcija je morda neznatno napredovala, ni pa podlegla republikanska misel.

Ljubljana.

Pri vabilu na občni zbor Splošne zavarovalne zadrüge, ki se vrši v četrtek, dne 11. maja t. l. in ne v sredo, 10. t. m. ob pol 7. uri zvečer, je tudi pomotoma izostala 5. točka dnevnega reda: 5. Ev. sprememba pravil. Čitatelji in zadrugarji naj vzamejo ta popravek na znanje.

Ljubljanski občinski svet je sprejel v terek resolucijo proti okrtnitvi Slovenije z ozirom na razširjajoče se vesti o novi parcelaciji srednje Evrope, ki so jo skušali najbrže v Rimu.

Maribor.

Akademija delavskih kulturnih društev v Mariboru. Na pobudo »krajevne medstrokovne odbora (Strokovne komisije) priredijo delavska kulturna društva v soboto, dne 6. maja t. l. ob pol 20. uri v unionski dvorani akademijo. Nastopila bodo naslednja društva: Pevski in tamburaški odsek pekov; Delavsko pevsko društvo »Frohsinn«; Pevski odsek »Svobode«; »Detoljub«; Govorilni zbor »Svobode«; Del. pevsko društvo »Enakost« iz Studenc; Pevski zbor »Grafike«; Godba glasbenega društva žel. del. in uslužbencev; Salonski orkester »Grafike« in Godba del. kolesarskega društva. Vstopnice v predprodaji se dobijo v knjižnici Delavske zbornice, papirnici »Ljudske tiskarne«, upravi našega lista in pri zaupnikih. Opozarjamo vse delavce in namješčence na to delavsko prireditev in jih vabimo, da si pravočasno nabavijo vstopnice.

O strukturi našega domačega gospodarstva v ogledalu sedanje krize bo predaval v sredo, dne 31. t. m. s. Viktor Grčar v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9/II. Predavanje, ki se bo vršilo pod okriljem »Svobode«, bo poučno in zanimivo, zato pridite polnoštevilno.

Oboževalci fašističnih metod v Mariboru so v noči od petka na soboto zopet izvršili junaško delo. Po neuspehu in blamaži, ki so jo doživeli naši fašisti v Unionski verandi, ko so hoteli razbiti in onemogočiti javen shod delavstva, se je večina teh kričavev podala v točilnico železničarske nabavljalne zadrüge v Frankopanovi ulici. Proti polnoči pa so odstranili dosedaj še neznan storilci v bližini žel. nabavljalne zadrüge pritrjeno tablo, kjer je bila nalepljena »Delavska Politika« in »Volksstimme«. Tablo so odnesli in poškodovali tudi vrtno ograjo, ki je last zasebnika. — V razdobju treh dni so torej ti žalostni junaki razbili dve tabli, s čemur so seveda povzročili našim listom občutno škodo. Nad dejanji teh neodgovornih elementov se zgraža vsa poštena javnost. Pričakovati pa je, da bodo hujskači kmalu dobili zasluženo plačilo.

Delavske zaupnike in druge sodruge, ki so minuli petek na shodu v »Unionu« opazovali razgrajaje, prosimo, da nam v uredništvu javijo njih imena in naslove. Za tak nastop imamo namreč pri nas posebne zakone, ki veljajo za vsakogar in bomo menda sedaj tudi v tem oziru napravili pred oblastni red enkrat za vselej. Kazenski zakonik, zakon o zborovanjih in tudi zakon o zaščiti države namreč velja prav za vse. Tudi terorizem, ki so ga svojčas uganjali gotovi nacionalisti, se za enkrat še v Maribor ne bo povrnil. Prosimo pa točnih in zanesljivih informacij in tudi prič.

Razvoj akcije gradbenega fonda za azil PTL v Mariboru. Število bojevnikov kot podpornikov v boju proti tuberkulozi, naši najhušji sovražniki, razveseljuje naraščanje. V Mariboru, ki šteje 2009 hiš, se je pretežna večina Mariborčanov radevolje odzvala klicu tuk. Protituberkulozne lige s prostovoljnimi mesečnim dinarskim prispevkom. Lepemu vzgladu pa bodo brezdvomno sledili tudi občani sosednjih občin, ki imajo skupno 1514 hiš. Ako prispeva vsaka hiša povprečno samo Din 2.— na mesec, se bo dohodek gradbenega fonda za zgradbo potrebne azila, dvignil mesečno na Din 3.000.—, kar bo vsekakor lep napredek. Zato naj ne bo nikogar, ki bi stal brezbržno izven te akcije. Nihče ne ve za svojo usodo. Tudi ni izključeno, da bo kdo izmed nas, naših sorodnikov, znancev ali uslužbencev kedaj potreboval dobrote te plemenite akcije. Visoko število tuberkuloznih obolenj, ki znaša v naši državi pol milijona, od katerega števila umre vsako leto 50.000 ljudi, je tako strašno, da mora zdramiti vsakogar, zahteva pa, da se strnimo v cele armade, ako hočemo, da ne podležemo tej strašni pošasti.

Večer mariborskih zaupnikov. Po krasno uspelem zborovanju mariborskega delavstva minuli petek je priredila tukajšnja Strokovna komisija drugi dan, t. j. v soboto, v gornji dvorani »Orla« zabavni večer delavskih zaupnikov. Na ta večer je povabila tudi delegate Delavskih zbornic, ki so se udeležili posvetovanj zbornic v petek in soboto v Mariboru. Prišli so številni delegati iz raznih mest Jugoslavije in bili od zaupnikov iskreno pozdravljeni. V nabito polni dvorani je otvoril večer predsednik Strokovne komisije, s. Jelen in podal nato besedo s. dr. Topaloviču iz Beograda, ki je v jednatem govoru povdarjal

važnost delavskega marksističnega pokreta v Mariboru in mu čestital na dosedanjih krasnih uspehih in njegovi zavednosti. Za njim je govoril tudi s. Petejan ter pozival navzoče, da se polnoštevilno udeležijo delavske akademije, ki bo to soboto pri dneвно, kar pa je protizakonito in so radi tega bili tudi odpusti iz službe na podlagi takšnega poslovnega reda neveljavni. Nadalje je imel ing. Lenarčič v svojem industrijskem podjetju vpeljan kot normalni 9-urni delavnik. Že v drugih pravnih proti lastnikom kamnolomov pa je na pritožbo zastopnika delavcev odveto dr. Reismana najvišje sodišče v Zagrebu odločilo, da velja za industrijske kamnolome v Ribnici na Pohorju le 8-urni delavnik. Vsako preko 8-urno delo morajo za to lastniki teh kamnolomov plačevati delavcem poleg redne mezd še s 50% poviskom, to se pravi še poleg redne mezd polovico zraven. Če ima delavec Din 4.— na uro, mora dobiti za naduro Din 6.—. K razpravi pred sodiščem v Marenbergu je prišel g. inž. Lenarčič tudi osebno in pred sodnikom potegnil iz žepa dr. Reismanovo knjižico »Delovno pravo« in zagovarjal svoje stališče. Razprava je bila sklenjena in bo izšla o tožbah pismena sodba, o kateri bomo potem v »Delovski politiki« obširneje poročali. — Na tem slučaju delavci najbolje vidijo, kako važno je za delavce poznanje določil delavskih zakonov, če se hočejo braniti pred podjetniki, ki ne držijo zakonitega delovnega časa in ne plačujejo mezd, kakor zahteva to zakon o zaščiti delavcev. Obiskujte vsled tega pridno delavska predavanja in čitajte »Delavsko politiko«, ki stalno prinaša poročila o delavskih pravnih s podjetniki, ki nočejo priznavati in izpolnjevati zakonov kraljevine Jugoslavije.

Nočno lekarniško službo vrši ta teden apoteka Savost na Kralja Petra trgu.

Vse, kar cabite za pisane, kupite v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Zagorje ob Savi.

Prvi maj 1933. Na dan 1. maja je počivalo delo v rudniku, trgovine so bile vse zaprte, tudi mala obrt je deloma ves dan, deloma pa popoldne počivala. Kakih prireditev ni bilo, ne shodov, ne veselic. V jutranjih urah so bile na raznih krajih razobešene rdeče zastave, katere so pa potem morali zopet odstraniti. Drugega incidenta ni bilo, tako je minil prvi maj ob lepem vremenu z raznimi izleti. Na obrazih pa se vidi, da če je tudi prvi maj s praznovanjem shodov in veselic prepovedan, ampak notranji čut in ideal delavstva pa praznuje 1. maj morda še bolj učinkovito kakor preje.

Črna.

Zahvala. Za vse neštete dokaze globokega sočutja o priliki nesrečne smrti najine ljubljene hčerke se tem potom najiskrenejše zahvaljujeva v prvi vrsti s. Novaku Boštjanu, kateri je nudil hčerki na mestu nesreče prvo pomoč. Nadalje g. inž. Baragi in go. dr. Ramšakovi za njih trud, da bi ponesrečenko obudila k življenju. Zahvaljujeva se tudi podružnici Z. R. J. v Črni, Zvezi delavskih žena in deklet, »Svobodi« ter vsem ostalim za podarjene vence in šopke, s katerimi so obsuli krsto naše ljubljene. Hvala tudi p. n. učiteljstvu in šolski mladini za številno spremstvo na zadnji poti. Končno se zahvaljujeva tudi vsem ostalim, kateri so v tako lepem številu korakali za krsto najine hčerke in

Esperanto obvezen učni predmet v Španiji. Španska vlada je odobrila podporo v iznosu od 5.000 pezet španskemu esperantskemu inštitutu v svrhu organiziranja službenih esperantskih tečajev. Dela se tudi na tem, da postane esperanto obvezen učni predmet v španskih šolah.

naju tolažili v težkih trenutkih! — Jožef in Apolonija Ipavci.

Guštanj.

Kravje meso, sredstvo nacijev za ugonobitev marksističnega gibanja! Ko so naši narodnjaki slišali, kako nemški naciji streljajo in zapirajo marksistično delavstvo, pravimo delavstvo, ker se tudi nemški nacionalizem ni dotaknil industrijskih pijavk, ki izmzgavajo nemški narod, so ti naši narodnjakarji po jeziku kar od veselja poskakovali. Zato so na račun tega na svojem shodu dne 2. aprila povdarjali in prokurovali smrt vsega marksizma na svetu. Da bi pa ne pripadla vsa slava na uničenju marksizma samo nemškemu nacionalizmu, so si izmislili za predstoječe tukajšnje volitve obratnih zaupnikov trik, s katerim so računali doseči absolutno večino. Dali so razdeliti med svoje nekaj platnenih oblek, za praznike so obljubili meso vsem, ki so dali podpis in izjavo, da glasujejo zanje. In s to parolo so šli v volitve, misleč, da pač ni vrag, da bi ne dosegli večine. Vedeli so, da si s tem pridobijo vse koristolovce in nevedneže. A dosegli so le dva zaupnika, medtem ko je savez obdržal svoje tri. Iz tega so se nacionalci lahko naučili, da jih je precejšen del podpisnikov potegnil za nos, ko so se dali zapisati za obleko in meso, volili pa po svojem prepričanju. To je za naše nacije res dobra moralna klofuta. Le-ta jih je tako zaščemela, da so se za tem še sami med seboj skregali. — 15. štev. »Pohoda« je prinesla članek, ki se na široko bavi s krasno zmago nacijev v Guštanju. Zmage pijan je pisec popolnoma pozabil omeniti, da sta jih ta dva zaupnika stala — celo kravo, pa še nekaj oblek povrh. To je pa res častno, čestitamo! V isti sapi je dopisnik navedel, da pomeni ta uspeh narodnjakov konec marksističnega terorja in da se sedaj čutijo dovolj močne, da zlozmijo ta teror in nasilje. S tem so pokazali nacionalni svoj pravi obraz, pokazali so, da jim ne gre za interese trpečih in izkoriščanih, temveč samo za to, da te še bolj onesposobijo za obrambo proti tu- in inozemskemu izkoriščevalcu jugoslovenskega delavstva. To nesramno in poniževalno delo vršijo v času, ko je itak vsa reakcija na pohodu, da zlomi odpor delavcev in da jih še bolj zaslužni, ko ti cene pridelkom zvišujejo, a delavstvu pa trgajo kos za kosom, tudi od tega, do česar ima delavstvo po zakonu pravico. In ti rodoljubi mislijo, da delajo še častno delo, če pišejo in delajo za propast one organizacije, ki je skozi vsa poveljna leta branila po svojih močeh pravice delavcev; zato pa sedaj taka gonja proti nam. Namesto, da bi skoncentrirali vse sile, da se položaj našega delavstva izboljša, ali vsaj brani, da ne bi mogoče Jugo-avstrijska d. d. Böhler zniževala zaslužkov na nivo plač, ki jih daje svojim delavcem jugoslovanski rodoljub in Sokol g. Hinko Pogačnik, tovarnar in milijonar v Rušah, kateri plačuje delavce na uro po Din 1.75 in izdaja tudi nemški dnevnik, v gotici tiskano »Mariborer Zeitung«, katera se enako z našimi narodnjaki jezi na marksiste, ki delavstvo poučujejo in bodre, da zahtevajo svoje pravice, pa sejejo razkol. Nekateri izmed gospodov nacijev posnemajo do pičice svoje sovratnike v drugih državah v tem, da naše delavce na vse načine denuncirajo pri orožništvu itd. Ali vedite, da tudi plačilo za to ne bo ostalo. Vi delate proti delavstvu, katero ima edino ta interes, da prisili tu- in inozemske podjetnike, da bodo naše delavstvo za pošteno delo pošteno plačevali. Slava vam in vašemu junaštvu. Torej priznali ste, da niste za to, da se zlomi kapitalistični teror nad jugoslovanskim delavstvom, temveč ste za to, da se zlomijo delavske razredne organizacije, ki so trn v peti svetovnemu kapitalizmu! Le tako naprej, kmalu bo sleherni delavec spregledal in četudi lačen in nag, ne bo maral ne vašega kravje-ga mesa, niti platnenih jopičev.

Protestni shod proti znižanju mezd in naraščajoči druginji. Dne 17. aprila je sklicala podružnica Saveza po navodilih Strojkovne komisije protestni shod, na katerem je referiral s. Juh. Shodu je predsedoval s. Verčko, ki je po kratkem uvodu podal besedo s. Juhu, kateri je obširno razložil namen in pomen shoda in ožigosal navijalce cen kmečkih in industrijskih izdelkov. Dočim morajo prvi svoj pridelok prodati prekupčevalcem čisto pod ceno, pa ti blago z visokimi dobički zopet prodajajo. Tako sta prizadeta kmet in delavec. Zato je treba, da vlada to onemogoči s primernim zakonom ter prepreči brezvestno odiranje na-

Sih državljanov. Izda se naj tudi zakon o zavarovanju za starost in brezposelnost itd. S. Juh je tudi poročal o novem pravilniku bratovske skladnice. Zatem je apeliral na navzoče, da se vsi zavedni organizirajo, ker s tem dosežejo možnost za izboljšanje splošnega delavskega položaja. H koncu je prečital s. Verčko resolucijo ter jo dal na glasovanje. Zborovalci so jo soglasno sprejeli, nakar je shod zaključil.

„Prijatelj Prirode“.

Glavni odbor delavskega planinskega društva »Prijatelj Prirode« je imel svojo sejo dne 16. aprila t. l. na sedežu centrale v Sarajevu. Seje so se udeležili poleg članov iz Sarajeva tudi člani odbora iz Zagreba, Maribora, Beograda in Novega Sada. Radi težkoč, ki jih ima »Prijatelj Prirode« kot delavsko planinsko društvo, se je naprosil centralni sekretariat Delavskih zbornic v Beogradu, da tudi on pošilja svojega delegata na to sejo. In kot tak delegat je bil navzoč pri seji tajnik s. dr. Živko Topalović.

Iz podanih poročil se je videlo, da so ustanovljene podružnice v mnogih mestih v celi državi in da se mnoge še ustanovljajo. To je dokaz, da obstoji velika potreba po samostojnem delavskem planinskem pokretu. Delavski turizem se mora prilagoditi skromnim materijalnim sredstvom delavcev, skromnim potrebam delavcev pri planinskih ustanovah, z omejenim časom, s katerim razpolaga delavec in potrebam njim odgovarjajočih društev na izletih. Zato mora biti največji interes za razvoj splošnega planinstva,

da se ovira ustvarjanje samostojnih delavskih planinskih društev.

Zalibog so danes še ovire. Nastale so od strani, od katerih bi se mogle najmanj pričakovati. Namreč od Zveze planinskega društva v Ljubljani. Ta zveza je brez stvarnega razloga odklonila sprejem v članstvo Delavsko planinsko društvo »Prijatelj Prirode« in s tem članstvu vzela ugodnosti v planinskih kočah in ugodnosti, ki jih daje država planinskim društvom pri vožnji po železnici. Tako so edino delavci-turisti tisti, ki so prikrašani tistih skromnih društvenih in državnih ugodnosti, ki jih uživa planinstvo pri nas.

Druga ovira razvoju je ta, da čeprav je v smislu zakona obstoj delavskega planinskega društva »Prijatelj Prirode« odobreno od banske uprave v Sarajevu, kjer je centrala društva, vendar se povzročajo težkoče vsaki krajevni skupini in se zahtevajo malenkostne in neznatne spremembe pravil od krajevnih oblasti.

Glavni odbor je sklenil, da se obrne z apelom na odločilne oblasti in na javnost z zahtevo:

da se ne dela nikakršnih ovir delavskim turistom in da se jim dajo ugodnosti v planinskih kočah in ugodnosti pri železnici.

Delavsko planinsko društvo je edino turistično društvo v državi, v katerih se zbirajo člani vseh, vez, vseh jugoslovanskih jezikov in vseh narodnih manjšin v Jugoslaviji, zato pričakuje, da se z njim postopa pravično in zakonito.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

**v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg števil. 6.**

**Vloge obrestujemo po 5 1/2 %
proti trimesečni odpovedi.**